

**Zápis z pátého zasedání Kolegia expertů k výkonu rozsudků
Evropského soudu pro lidská práva a provádění Evropské úmluvy o lidských právech
konaného dne 22. listopadu 2018**

Dne 22. listopadu 2018 od 14 hodin se na Ministerstvu spravedlnosti konalo páté zasedání Kolegia expertů k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva a provádění Evropské úmluvy o lidských právech (dále jen po řadě „Kolegium“, „Soud“ a „Úmluva“) jako poradního orgánu vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Soudem.

(...)

II. AKTUÁLNÍ STAV VĚCÍ PROJEDNÁVANÝCH NA MINULÉM ZASEDÁNÍ KOLEGIA

ROZHODNUTÍ SOUDU PROTI ČESKÉ REPUBLICĚ

D. H. A OSTATNÍ PROTI ČESKÉ REPUBLICĚ

Zástupce KVZ P. KONŮPKA shrnul, že obecná opatření k výkonu tohoto rozsudku (novela školského zákona posilující prvky inkluzivního vzdělávání na základních školách, zavedení nových diagnostických postupů do praxe a možnosti revize diagnostiky, rozšíření pravomocí České školní inspekce a zavedení povinného posledního roku předškolního vzdělávání), k jejichž přijetí se Česká republika v akčním plánu zavázala, byla přijata. Klíčové nyní je, aby se příznivě projevila v praxi. Výbor ministrů při svém posledním zasedání v červnu 2018 tyto změny ocenil a naznačil, že projeví-li se také v praxi, mohl by vydat konečnou rezoluci. Posun v praxi však zatím není viditelný do té míry, aby byla vláda s to doložit, že zavedená opatření mají vůči romským žákům pozitivní účinky. V dosaženém stádiu výkonu rozsudku je proto zcela klíčové, aby se Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy („MŠMT“) zdrželo kroků, které by oslabovaly naděje, že dohled nad výkonem rozsudku bude uzavřen. Naopak je žádoucí, aby usilovalo o prosazení přijatých změn v praxi. Takové obavy vzbuzuje novela vyhlášky o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, která se nachází v mezirezortním připomínkovém řízení. Její předkladatel zcela rezignoval na posouzení navrhovaných změn s mezinárodními závazky v oblasti lidských práv, i když jde o předpis, který se úzce dotýká výkonu nadepsaného rozsudku. Přitom navrhované znění § 19 vyhlášky, zejména v části povolující zařazení žáků s poruchami chování či učení do škol pro žáky s lehkým mentálním postižením, pakliže by bylo přijato, by umožnilo, aby bylo opět nepřiměřeně velké množství romských žáků vzděláváno mimo běžné základní školy.

Zástupce Kanceláře veřejného ochránce práv („KVOP“) J. ŠVOMA se připojil k apelu KVZ. Podotkl, že se znovu objevují nebezpečné návrhy, od nichž bylo již dříve při vypořádávání připomínek ustoupeno. KVOP zásadně nesouhlasí s navrhovaným zněním § 19 vyhlášky, které je v rozporu nejen se závěry rozsudku velkého senátu ve věci *D. H. a ostatní*, ale i s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením. V mezirezortním připomínkovém řízení bude KVOP trvat na svých zásadních připomínkách.

Zástupce MŠMT V. NĚMČÁK připustil, že v resortu došlo k personálním změnám, které se mohly promítnout i do navrhovaného znění vyhlášky. MŠMT pečlivě naslouchá diskusím, které návrh vyvolal, a je otevřený jeho úpravám. Nejde o návrat zpět, ale o reakci na potřeby vzdělávacího systému. Cílem návrhu není zpochybňovat stávající směřování, nýbrž toliko reagovat na nové poznatky o dopadech, které přineslo zavedení inkluze ve školství všem zainteresovaným osobám, nejen těm, které trpí poruchami vzdělávání a chování.

Členka Poslanecké sněmovny K. VALACHOVÁ upozornila, že ze statistik MŠMT vyplývá, že máme ve školách diagnostikovány řádově tisíce nových žáků, kteří trpí poruchami učení a chování.

Vznesla proto dotaz na MŠMT, zda je zvažováno posílení školních metodik prevence, navýšení personálu, snižování počtu dětí ve třídách, což ostatně demografický vývoj umožňuje. Tím by došlo i ke snížení tlaku na žáky a jejich vyučující. Pokud by učitelé měli méně dětí ve třídách, měli by i více času, který by mohli věnovat nejen žákům s poruchami učení a chování, ale i ostatním. V neposlední řadě je nezbytné zvyšovat úroveň financování škol.

Zástupce MŠMT V. NĚMČÁK zmínil reformu financování regionálního školství. Od té je skutečně očekáváno snížení tlaku na vysokou naplněnost tříd, a tedy i na učitele a jejich žáky, což by mohlo napomoci úspěšné inkluzi. Kromě toho je třeba, aby bylo ve třídách více speciálních pedagogů, kteří si dokáží se vzděláváním žáků s poruchami poradit.

Zástupce KVZ VÍT A. SCHORM shrnul, že MŠMT by mělo být schopno vysvětlit, proč považuje navrhované změny za slučitelné s mezinárodními závazky. Výboru ministrů by musely být předloženy opravdu pádné a přesvědčivé důvody. V opačném případě je třeba navrhované změny přehodnotit.

Závěry:

Kolegium vyjádřilo značné znepokojení nad navrhovaným zněním § 19 vyhlášky, které ohrožuje dosavadní úsilí o výkon nadepsaného rozsudku. To je zvláště nevhodné v situaci, kdy je Výbor ministrů nakloněn dohled nad výkonem rozsudku uzavřít, projeví-li se dosud přijaté změny pozitivně v praxi vzdělávání romských žáků. Ve světle těchto skutečností Kolegium doporučilo MŠMT, aby přehodnotilo navrhované znění předmětné vyhlášky a pokračovalo v nastoleném úsilí o řádnou implementaci rozsudku.

V Praze dne 28. listopadu 2018.